

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAA ALOITETTAESSA

Siirtolaisuudesta sekä maan sisäisestä että ulkomaille suuntautuvasta, on muodostunut tärkeä ja laaja-alainen yhteiskunnallinen ilmiö, johon kaikkilalla maailmassa kiinnitetään enenevässä määrin huomiota. Jotta Suomi pysyisi tämän kehityksen tasalla ja koska siirtolaisuutta koskevan tiedon määrä alkaa olla tavattoman suuri, tarvitaan siihen keskittyvä erillinen laitos. Tiedon määrän räjähdysmäisestä kasvusta johtuu, että kansainvälinen kehitys on vienyt kohti aloittain erikoistuneita keskuksia. Tavoitteena on, että missä hyvänsä maailmassa kyetään seuraamaan muualla tapahtuvaa alan tutkimus- ja selvitystyötä. Erityisesti UNESCO on pyrkinyt kehittämään maailmanlaajuisia dokumentaatiokeskusten järjestelmää.

Suomessa siirtolaisuuteen kohdistunut tutkimustoiminta on ollut hajanaista eri yliopistoissa, ministeriöissä ja erilaisissa järjestöissä. Tutkimusten edellytysten parantamiseksi, työnjaon edistämiseksi (tutkimusaiheiden päällekkäisyyttä on esiintynyt) tarvitaan siirtolaisuuteen keskittyvä pysyvä instituutio. Lisäksi siirtolaisuuteen kohdistuva informaation tarve ja parhaillaan käynnissä olevan tutkimustyön tulosten julkaisutoiminta, samoin kuin kansainvälisten yhteyksien kehittäminen ovat lisänneet laitoksen perustamisen välttämättömyyttä.

Kuluvan vuoden maaliskuussa perustettiin Siirtolaisuusinstituuttisäätiö, johon kuuluvat maamme kaikki yliopistot, Suomi-Seura, Väestöliitto ja suuri joukko muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä sekä valtiovallan edustajina opetus-, ulkoasiain- ja työvoimaministeriö.

Siirtolaisuusinstituutti on perustettu parantamaan tutkimuksen edellytyksiä keräämällä tietoja alan saavutuksista tutkijoille, opettajille, opiskelijoille, valtiovallalle, tiedotusvälineille jne. Toimiminen siirtolaisuuden dokumentaatiokeskukseksi on aloitettu tehtäväkentän kartoituksella siten, että instituutti on lähettänyt yliopistoille, tutkimuslaitoksille jne. kyselylomakkeen, jossa tiedustellaan aikaisempia tutkimuksia ja julkaisuja, tämän hetken tilannetta ja tulevaisuuden suunnitelmia sekä mahdollista lähdeaineiston tarvetta. Tavoitteena on luoda siirtolaisuustutkimusten kansallinen keskusrekisteri, tietokeskus, josta aikaa myöten on tarkoitus kehittää myös lähdeaineiston keskusrekisteri perustuen ATK-ohjelmointiin ja käsittelyyn. Tarkoitus ei ole, että tieto kerättäisiin välttämättä yhteen pisteeseen, vaan alueellisen työnjaon puitteissa tutkimusta suorittaviin laitoksiin.

Dokumentaatiokeskus vain koordinoisi aineiston keruuta ja toimisi tiedonvälittäjänä.

Perusteellinen tutkimustilanteen tuntemus antaisi Siirtolaisuusinstituutille mahdollisuuden toimia tutkimusta konsultoivana ja työnjakoa yliopistojen ja muiden tutkimuskeskusten välille kehittävässä elimenä.

Työnjaon kehittämisen ohella toinen tutkimukseen liittyvistä perustehtävistä olisi suomalaisen, tai yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa, siirtolaisuusbibliografian laatiminen. Perusteellisen bibliografian puute on jo kauan todettu suureksi haitaksi. Tiedot saataisiin osaksi aikaisemmin mainitulla tutkimuslaitoksille osoitetulla tiedustelulla, osaksi eri laitosten jo valmiiksi keräämistä kokoelmista. Tällä hetkellä kukin tutkija joutuu itse keräämään hajanaisista lähteistä bibliografista tietoutta ja tieteen kehityksen mukana pysyminen vaatii paljon aikaa ja ponnistuksia. Koska julkaistut bibliografiat vanhenevat nopeasti, tavoite olisi, että niitä julkaistaisiin säännöllisesti, ja väliaikoina instituutti välittäisi tietoja uusista tutkimuksista.

Siirtolaisuuteen keskittyvä tiedotuspalvelu tulee olemaan yksi instituutin toimintamuodoista. Tarkoituksena on välittää tiedon tarvitsijoille tietoa siirtolaisuudesta. Tämä sisäinen tiedotustoiminta tapahtuisi lähinnä "Siirtolaisuus - Migration" uutislehden avulla. Tiedotustoimintaa tulevat olemaan myös aikaisemmin mainitut bibliografiat ja muu julkaisutoiminta. Siirtolaisuusinstituutti tulee julkaisemaan kolme kirjasarjaa siten, että A-sarja ilmestyy suomeksi, B-sarja ruotsiksi ja C-sarja englanniksi. Ensimmäinen, Migration Studies C1, Reino Kero, "Migration from Finland to North America in the years between the United States Civil War and the First World War", on jo ilmestynyt ja on saatavana instituutin toimistosta hintaan 30 mk tai 8 US \$. Tulot käytetään uusien tutkimusten julkaisemiseen. Lähiaikoina ilmestyy pari muuta kirjaa. Suppeampia tutkimuksia varten on pitkän tähtäyksen suunnitelmissa Scandinavian Migration Review-niminen aikakauskirja. Siirtolaisuusinstituutti on myös saanut tehtäväkseen toimitta juhla-kirjan suomalaisten osallistumisesta Yhdysvaltojen rakentamiseen USA:n täyttäessä 200 vuotta 1976. Lisäksi Duluthissa Yhdysvalloissa viime huhtikuussa pidetyn siirtolaiskonferenssin asiakirjat on tarkoitus painattaa instituutin toimesta. Tämä julkaisu "The Finnish - American experience the Western Great Lakes Region; New perspectives" toimitetaan syksyn kuluessa yhteistyössä Minnesotan yliopiston siirtolais-tutkimuskeskukseen kanssa.

Siirtolaisuusinstituutin tärkeänä toiminta-alueena tulee olemaan yhteistyön kehittäminen muissa maissa toimivien vastaavien laitosten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa harjoittamalla tutkimusyhteistyötä ja muuta tietojen vaihtoa, osallistumalla ja järjestämällä kansainvälisiä seminaareja, kongresseja yms. Kansainvälisten yhteyksien kehittämiseksi instituutin johtaja vierailee USA:ssa ja Kanadasa vastaavanlaisissa laitoksissa vuoden 1974 lopulla. Matka liittyy myös aikaisemmin mainitun Yhdysvaltojen 200-vuotisjuhlakirjan toimittamiseen ja Duluthin konferenssin asiakirjojen julkaisemiseen. Osana kansainvälistä toimintaa instituutti pyrkii nimenomaan julkaisujensa avulla pitämään yhteyttä eri maissa oleviin suomalaisiin siirtolaisiin. Lähtökohtana on Siirtolaisasiain Neuvottelukunnan II osamietinnössä esittämä ajatus, että Suomen yhteiskunnan vastuu jäsenistään ulottuu myös ulkomailla asuviin suomalaisiin. Siirtolaisten kontakteja kotimaahan tulisi vahvistaa, jotta täten toisaalta turvattaisiin edellytykset siirtolaisten identiteetin säilymiseen ja osaltaan edistettäisiin sopeutumista vieraisiin oloihin vähentämällä vieraantuneisuutta ja juurettomuutta. Informaation saaminen siirtolaisuustutkimusten muodossa olisi hyödyllistä siirtolaisille. Tässä informaation levitystyössä voidaan käyttää hyväksi erityisesti siirtolaisten omia lehtiä. Täten myös osaltaan ehkä helpotettaisiin siirtolaisten takaisinpaluuta.

Siirtolaisuusinstituutin henkilökuntaan kuuluu tällä hetkellä johtaja ja toimistosihiteeri sekä toimistoapulainen. Tavoitteeksi on asetettava elinvoimaisen yksikön luominen. Siksi tarvittaisiin henkilökuntaan yksi dokumentalisti ja yksi informatikko. Dokumentalisti toteuttaisi dokumentoinnin teknisen puolen, informatikko taas keskittyisi julkaisu- ja tiedotustoimintaan.

Siirtolaisuusinstituutti lähtee liikkeelle kokeilunomaisesti. Tehtäväkenttä on rajaton. Syksyn 1974 kuluessa saatujen kokemusten perusteella voidaan sitten vuoden lopulla analysoida tilanne ja laatia toimintasuunnitelmia vuodelle 1975. Tärkeintä on, että Siirtolaisuusinstituutista muodostuisi joustava ja elämänläheinen nykyistä yhteiskuntaa ja sen kehitysnäkymiä parhaalla mahdollisella tavalla palveleva laitos.